

Міністерство освіти і науки України
Таврійський національний університет імені В.І.Вернадського
Кафедра психології, філософії та суспільних наук

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
гуманітарного інституту

Зореслава ЗАХОЖАЙ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК 2.8. КРОСКУЛЬТУРНА ПСИХОЛОГІЯ

Рівень вищої освіти Другий (магістерський)

галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

спеціальність С4 Психологія

освітньо-професійна програма Психологія

форма(и) навчання денна та заочна

КИЇВ 2026

Інформація про розробника та розгляд і схвалення робочої програми навчальної дисципліни

РОЗРОБНИК програми навчальної дисципліни:

Доктор психологічних наук, професор кафедри психології, філософії та суспільних наук)

Ірина БІЛА

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри психології, філософії та суспільних наук

Протокол № 1 від 26.08.2026 року

Завідувач кафедри

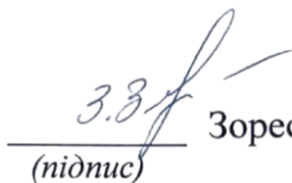
Олена ВЛАСЕНКО

ПОГОДЖЕНО:

Розглянуто та схвалено на засіданні навчально-методичної ради навчально-наукового гуманітарного інституту

Протокол № 1 від 27.08.2026 року

Голова НМР

(підпис)

Зореслава ЗАХОЖАЙ

ЗМІСТ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну.
2. Опис навчальної дисципліни.
 - 2.1. Анотація навчальної дисципліни.
 - 2.2. Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни.
 - 2.3. Міждисциплінарні зв'язки:
 - 2.4. Формат проведення дисципліни.
3. Перелік компетентностей, яких набувають здобувачі при вивченні дисципліни.
4. Програмні результати навчання.
5. Структура та обсяг навчальної дисципліни.
6. Інформація про індивідуальне завдання.
7. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни.
8. Політика дисципліни.
9. Система та критерії оцінювання результатів навчання здобувачів.
10. Рекомендовані джерела інформації.

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

1.1. Назва навчальної дисципліни, код в освітній програмі	Кроскультурна психологія, ОК 2.8	
1.2. Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова, цикл загальної підготовки	
1.3. Рік навчання, семестр у якому викладається дисципліна	1-й рік навчання, 1-й семестр	
1.4. Обсяг навчальної дисципліни за формами здобуття освіти	очна (денна)	заочна
Кількість кредитів	3	3
Загальна кількість годин, в тому числі:	90	90
аудиторні години	24	8
лекції	12	4
семінарські	12	4
практичні	-	-
самостійна робота	66	82
5. Вид підсумкового (семестрового) контролю	1-й семестр – залік	
1.6. Інформація про консультації	Згідно затвердженого графіка консультацій	
1.7. Мова викладання	українська	
1.8. Прізвище, ім'я, по батькові викладача(ів) (науковий ступінь, вчене звання)	Біла Ірина Миколаївна (доктор психологічних наук, професор)	
1.9. Контактна інформація викладача	bila.iryana@tnu.edu.ua	

2. Опис навчальної дисципліни

Анотація дисципліни.

У зв'язку з оновленням змісту вищої освіти особливого значення набуває процес формування загальнолюдських цінностей і гуманістичної моралі здобувачів, що визначає життєдіяльність демократичного суспільства загалом і забезпечує взаємодію етносів. У цьому контексті набуває значущості курс крос-культурної психології.

«Крос-культурна психологія» має велике значення у справі формування загального уявлення про особливості національного характеру різних етнічних груп, психологічні підходи до вирішення міжнаціональних конфліктів, а також допомагає сформувати на цій основі навички організації та проведення крос-культурних досліджень, аналізу й інтерпретації етнічних феноменів. Глибокі та ґрунтовні знання з крос-культурної психології дозволять здобувачам самостійно вживати психологічні засоби вирішення етнічних конфліктів на побутовому та суспільному рівнях. Курс охоплює два змістові модулі, що послідовно забезпечують формування уявлень про специфіку формування і функціонування національно-психологічних феноменів; особливості розвитку конкретних народів і культур; специфіку формування національного характеру, національної самосвідомості, національних спільнот; особливості національного характеру різних етнічних груп; психологічні підходи до вирішення міжнаціональних конфліктів; основні напрями досліджень у кросс-культурної психології; культурну обумовленість когнітивних процесів особистості; особливості взаємозв'язку культури та особистісного розвитку людини.

2.1. Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни

Мета вивчення дисципліни:

Метою вивчення навчальної дисципліни «Кросс-культурна психологія» є оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями про психологічні особливості національної поведінки особистості та різних етнічних груп, необхідних для майбутньої практичної роботи в галузі психології та педагогіки.

Основними **завданнями** вивчення навчальної дисципліни «Крос-культурна психологія» є формування:

- уявлення про основні напрями і школи етнічної та крос-культурної психології;
- уявлення про соціально-психологічні фактори і джерела етнічної толерантності;
- вміння орієнтуватись у специфіці етнопсихологічних концепцій та виборі методів інструментального етнопсихологічного дослідження;
- навичок виявляти і аналізувати психологічні механізми етнічних процесів;
- уміння досліджувати специфіку культурного, економічного, історичного, політичного розвитку етносів;
- навичок проведення порівняльного аналізу етнопсихологічних особливостей різних народів.

Ці завдання забезпечують теоретичну й практичну підготовку магістрів до професійної самореалізації.

2.2. Міждисциплінарні зв'язки:

Пререквізити: - .

Постреквізити: Психологічний супровід, реабілітація та реінтеграція особистості;
Психологія підприємництва та організаційне консультування;
Педагогічна практика;
Переддипломна практика;
Атестаційний екзамен;
Публічний захист кваліфікаційної роботи.

Формат проведення дисципліни

Заняття проводяться в змішаному форматі (в аудиторії й онлайн), синхронно й асинхронно (зустріч в аудиторії чи Гугл-класі, або самостійне вивчення матеріалу та виконання завдань).

Під час навчання використовуються наступні форми та методи: презентації, ділові ігри, бесіди і дискусії, кейс-технології, індивідуальні науково-дослідні завдання, розв'язання психологічних задач, лекція-дискусія.

Віртуальне навчальне середовище, яке використовуватиметься у разі роботи в дистанційному режимі - Google Classroom.

У дистанційному режимі лекції / практичні / семінарські заняття будуть проведені за допомогою програм електронної комунікації Google Meet.

Поточна комунікація з викладачем здійснюється через Classroom та корпоративну пошту.

3. Перелік компетентностей, яких набувають здобувачі при вивченні дисципліни відповідно до освітньої програми

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК12. Здатність до психологічного супроводу особистості та груп в умовах реінтеграції та соціальної нестабільності.

4. Очікувані програмні результати навчання за дисципліною (за освітньою програмою):

ПРН1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПРН4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій. ПРН5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість. ПРН6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПРН6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПРН9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПРН11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПРН13. Здійснювати професійну допомогу у питаннях соціально-психологічної адаптації та подолання бар'єрів реінтеграції.

Шифр ПРН	Програмні результати навчання	Методи навчання	Засоби діагностики/методи оцінювання
<i>ПРН1</i>	Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.	Методи проблемно-орієнтованого навчання, мозковий штурм, вправи	Кейси, Проблемні завдання

<i>ПРН4</i>	Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.	Пояснення, аналіз психологічних кейсів у віртуальному середовищі	Питання для обговорення (семінар), доповіді з використанням презентації
<i>ПРН6</i>	Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.	Методи проблемно-орієнтованого навчання, мозковий штурм, презентації	Кейси, Проблемні завдання
<i>ПРН9</i>	Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.	Пояснення Дискусія, вправи	Кейси, Презентації, тренінгові вправи
<i>ПРН11</i>	Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.	Пояснення, мозковий штурм, творчі вправи	Вирішення кейсів, практикування
<i>ПРН13</i>	Здійснювати професійну допомогу у питаннях соціально-психологічної адаптації та подолання бар'єрів реінтеграції	Методи проблемно-орієнтованого навчання, мозковий штурм, вправи	Кейси, Проблемні завдання, участь у диспутах

5. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	денна форма						Заочна форма				
	усьо го	у тому числі					у тому числі				
Л		П р	С	Л б	СР	Л	П р	С	Л б	СР	
1	2	3	4	5	6	7	9	10	11	12	13
Модуль 1. Етно- та крос-культурна психологія											
Тема 1. Цілі та завдання крос-культурної психології	15	2	-	2	-	11	0,5	-	0,5	-	13
Тема 2. Психологічне вимірювання культур	15	2	-	2	-	11	0,5	-	0,5	-	13
Тема 3. Пізнавальні процеси і культура	15	2	-	2	-	11	0,5	-	0,5	-	13
Модуль 2. Особистість і культура											
Тема 4. Культура та особистість	15	2	-	2	-	11	1	-	1	-	15
Тема 5. Соціальний вплив культури	15	2	-	2	-	11	1	-	1	-	15
Тема 6. Психологія етнічних міграцій та акультурація	15	2	-	2	-	11	0,5	-	0,5	-	13
РАЗОМ годин	90	12	-	12	-	66	4	-	4	-	82
кредитів	3										
Підсумковий (семестровий) контроль	залік										

5.1. Тематика практичних занять

П/н	Теми практичних занять	Кількість годин за формами здобуття освіти	
		Очна (денна)	заочна
1	Тема 1. Цілі та завдання крос-культурної психології	2	0,5
2	Тема 2. Психологічне вимірювання культур	2	0,5
3	Т	2	0,5
4	Т	2	1
5	Тема 5. Соціальний вплив культури	2	1
6	Тема 6. Психологія етнічних міграцій та акультурація.	2	0,5
	УСЬОГО	12 год	4 год.

5.2. Тематика самостійної роботи здобувачів

п/н	Зміст навчального матеріалу	Вид діяльності	Кількість годин за формами здобуття освіти	
			очна	заочна
1.	Тема 1. Цілі та завдання крос-культурної психології	Аналіз літератури. Визначення понять. Складання термінологічного словника. Підготовка до дискусії.	11	13
2.	Тема 2. Психологічне вимірювання культур	Аналіз літератури. Термінологічний словник. Підготовка презентацій.	11	13
3.	Т е м а	Аналіз літератури. Презентація результатів досліджень та їх обговорення. Диспут.	11	13
4.	Тема 4. Особистість і культура	Аналіз презентацій, написання анотацій. Підготовка та участь у дискусіях. Реферати та аналітичні довідки.	11	15
5.	Тема 5. Соціальний вплив культури	Підготовка виступів, презентацій. Креативні задачі. Аналіз виступів, евристична бесіда.	11	15
6.	Тема 6. Психологія етнічних міграцій та акультурація.	Аналіз досліджень, Евристична бесіда. Презентація стратегій. Творчі завдання.	11	13
	Всього		66	82

5.3. Інформація про індивідуальне завдання

Індивідуальна робота студента передбачає: пошук та опрацювання літератури; конспектування, складання анотацій; підготовка презентацій, кодування інформації; написання рефератів, доповідей, звітів; виступ із повідомленнями, розв'язування творчих задач, аналіз презентацій.

Індивідуальні завдання з дисципліни сприяють більш поглибленому вивченню студентом теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань.

Індивідуальні завдання (ІЗ) з дисципліни виконуються студентами самостійно із забезпеченням необхідних консультацій з окремих питань з боку викладача на основі вільного вибору теми завдання. ІЗ охоплює усі основні теми дисципліни.

При виконанні та оформленні ІЗ студент може використати комп'ютерну техніку, інформацію з Інтернету, статистичний, довідковий та інші необхідні матеріали.

№ з/п	Зміст завдання	Форма звітності
1.	Аналіз першоджерел представників сучасних дослідників етно, кроскультурної психології.	Письмовий звіт
2.	Написання доповідей, рефератів та виступи магістрів на заняттях, круглих столах, конференціях.	Письмовий звіт

6. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

Засоби навчання:

У разі роботи в режимі онлайн використовується віртуальне навчальне середовище – Google Classroom. У онлайн режимі лекції / семінарські заняття можуть бути проведені за допомогою програм електронної комунікації Google Meet. У режимі дистанційного навчання вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного здобувача вищої освіти до програми Google Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку здобувач має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету. Для роботи в дистанційному форматі потрібні ноутбук / персональний комп'ютер / мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для:

- комунікації та опитувань,
- виконання домашніх завдань,
- виконання завдань самостійної роботи,
- проходження тестування тощо.

Також використовується корпоративна пошта, що забезпечує можливість листування з викладачем.

В офлайн режимі для проведення занять використовуються матеріально-технічні ресурси: аудиторії, оснащені мультимедійним обладнанням, що відповідають санітарно-гігієнічним нормам, створюють фізичний простір, необхідний для досягнення, передбачених ОП, програмних результатів навчання. Придбані меблі відповідають ергономічним вимогам, а їх кількість достатня для розміщення ліцензованого обсягу здобувачів.

Ауд.223 – аудиторія для тренінгів, стільці з пюпітром (а також аудиторії 219, 224)

Телевізор KIVI 65 Smart TV модель 65U730QB з кріпленням настінним CHARMOUNT (2024)

Приміщення забезпечені Інтернетом (wi-fi). Wi-Fi адаптер TR Link TL-WIN722N Wireless N Adapter 150 Mbps USB 2/0

Інформаційне та навчально-методичне забезпечення:

- 1) Силабус дисципліни
- 2) Робоча програма
- 3) Методичні рекомендації для підготовки до семінарських, практичних занять та самостійної роботи
- 4) Перелік основної й додаткової літератури вказано в робочій програмі, силабусі.
- 5) Певні джерела інформації в електронному форматі розміщено в Гугл-класі

7. Політика дисципліни

Політика щодо академічної доброчесності	Обов'язковим є прояв нульової толерантності до жодних форм порушення академічної доброчесності. Очікується, що індивідуальне завдання та доповіді на практичних заняттях здобувачів будуть самостійними, їх власними оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Під час тестування користування зовнішніми джерелами заборонено. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем.
Політика щодо використання інструментів штучного інтелекту при виконанні завдань з дисципліни	Інструмент ІІІ має обмежене застосування у навчальному процесі. Його застосування доцільне: 1) з метою первинного ознайомлення зі змістом теми для самостійного опрацювання для складання плану роботи (з подальшим порівнянням з науковими текстами); 2) у випадку аналізу розгляду поняття в різних контекстах – при складанні словника психологічних термінів; 3) при розгляді дискусійних питань психологічної науки – для формулювання питань для обговорення під час практичного заняття
Політика щодо використання матеріалів з джерел відкритого доступу	Користувачі мають можливість вільно читати, завантажувати, копіювати контент з навчальною та науковою метою, а також розповсюджувати його з обов'язковим посиланням на використані джерела
Політика дотримання принципів та норм етики і професійної деонтології	Під час занять здобувачі діють із позицій академічної доброчесності, професійної етики та деонтології, дотримуються правил внутрішнього розпорядку Університету. Ведуть себе

	толерантно, доброзичливо та виважено у спілкуванні між собою та викладачами, а також реагують належним чином, якщо стають свідками дій порушення професійної етики з боку інших здобувачів чи викладачів. У випадку епідеміологічного режиму виконують всі настанови протиепідеміологічних дій: носять маски, дотримуються соціальної дистанції, використовують антисептики тощо.
Політика щодо відвідування	Здобувачі повинні відвідувати усі лекції, практичні та інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Недопустимими є пропуски та запізнення на заняття з неповажних причин. Користування мобільними пристроями під час заняття неприпустиме (за виключенням випадків, коли це пов'язане з виконанням завдання викладача).
Політика дедлайну	Завдання має бути виконане у встановлені строки, якщо необхідно, то розміщене у письмовому вигляді у відповідній вкладці в Гугл-класі. Для отримання максимальних балів до заліку обов'язковим є усний захист доповідей, есе на семінарських заняттях. У разі відсутності на семінарському занятті, доповідь, презентація прикріплюються у Гугл-клас не пізніше ніж через тиждень після того як відбувся семінар з відповідної теми (у випадку недотримання термінів оцінка знижується на 1 бал). Аналогічним є дедлайн щодо виконання тестових завдань.
Політика визнання та перезарахування здобувачу результатів навчання з навчальної дисципліни	Визнаються результати навчання здобувача, здобуті в інший період, в іншому ЗВО або під час академічної мобільності відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та Положення про академічну мобільність
Політика визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті	Визнання результатів відбувається відповідно до Положення про визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті Відбувається зарахування теми 2 «Психологічне вимірювання культур» у разі проходження та отримання сертифікату з курсу «Сила у різноманітті: права корінних народів та національних спільнот»

	(https://vumonline.ua/course/strength-in-diversity-the-rights-of-indigenous-peoples-and-national-communities/).
Порядок відпрацювання пропущених занять	Відпрацювання пропущених занять з поважної причини у вигляді захисту доповідей, есе, презентацій проводиться на останньому семінарському занятті зі змістового модулю або останньому занятті в семестрі. Відпрацювання пропущених занять без поважної причини відбувається шляхом письмового виконання завдань, передбачених темою заняття. Такі завдання не зараховуються як такі, що були захищені!
Політика оцінювання	Політика щодо оцінювання здобувачів освіти відповідає положенням, розробленим Міністерством освіти і науки та базується на формульованому оцінюванні (самооцінювання і взаємооцінювання), яке передусім підсумковому оцінюванню. Оцінювання має бути позитивним за принципом, фокусуючись на досягненнях, а не на невдачах. Усі види оцінювання ґрунтуються на чітко встановлених критеріях та показниках, що диференційовані за різними типами завдань
Політика щодо оскарження результатів оцінювання	<i>Перескладання підсумкової оцінки</i> з метою її підвищення не допускається, окрім ситуацій передбачених нормативними документами Університету, або неявки на підсумковий контроль з поважної причини. Оскарження результатів оцінювання відбувається відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Університеті, Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю з екзамену чи заліку
Політика про можливості навчання осіб із особливими освітніми потребами	Реалізується шляхом організації комфортного, інклюзивного та розвиваючого освітнього середовища, забезпечення заходів, спрямованих на попередження психологічного травмування створення адаптованої матеріально-технічної бази (пандуси) та надання комплексної підтримки (психологічної, соціальної)

8. Система та критерії оцінювання результатів навчання здобувача

8.1. Види контролю, які використовуються під час вивчення дисципліни, та форма підсумкового (семестрового) контролю за

навчальною дисципліною.

Формою підсумкового контролю за навчальною дисципліною є залік.

Контрольні заходи включають поточний контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських та практичних занять і за результатами виконання завдань самостійної роботи. Передбачені такі види контрольних заходів: усна співбесіда під час семінарських та практичних занять, усний захист повідомлень за темою семінарського заняття, виконання тестових завдань, перевірка письмового звіту за результатами виконання письмових завдань.

Здобувачу, який не набрав прохідного мінімуму (60 балів) з навчальної дисципліни – отримує незадовільну оцінку і вважається таким, що має академічну заборгованість.

8.2. Методи контролю та оцінювання

- усне опитування;
- перевірка самостійних завдань;
- захист доповідей до семінару, презентацій, есе;
- метод програмованого контролю: тестовий контроль.

8.3. Критерії оцінювання навчальної діяльності здобувачів, в межах окремих форм здобуття освіти та видів навчальних занять, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

Критерії оцінювання захисту доповідей, есе, рефератів на семінарському занятті:

3 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу;

2 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, може не вистачати аргументації в поясненнях. Допускаються несуттєві неточності.

1 бали – не в повному обсязі володіє матеріалом. Має суттєві помилки у відповіді.

Для здобувачів заочної форми навчання при розрахунку використовується коефіцієнт 6,6

Критерії оцінювання участі роботи на семінарі:

2 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми;

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію.

Для здобувачів заочної форми навчання при розрахунку використовується коефіцієнт 2,5

Критерії оцінювання презентації, доповідей, есе, рефератів

Презентація, доповідь, анотація, реферат – це наочне представлення результатів самостійної роботи здобувача з опрацювання обраної теми, питання, завдання тощо. Мета презентації – набуття здобувачем навичок з аналізу власної роботи і публічного представлення результатів дослідження. Критерії оцінювання наведені у таблиці.

Критерії оцінювання презентації, доповіді, анотації, реферату

Кількість балів	Мета	Висновки	Ключові положення	Структура
3 бали	Всі частини пов'язані з метою і предметом дослідження та містять важливі твердження за темою дослідження	Результати дослідження узагальнюються з метою формулювання важливих і значущих висновків за темою дослідження	Матеріал має в основі ключові положення, які повністю розкривають тему дослідження	Дослідження надає інформацію в логічній послідовності і завершується викладенням важливих моментів дослідження
2 бали	Матеріал містить важливі твердження за темою дослідження, але містить не відповідну темі інформацію	Деякі висновки є недостатньо обґрунтованими	Дослідження має в основі декілька ключових положень, однак вони перевантажені інформацією	Дослідження має певну непослідовність викладу теми дослідження
1 бал	Матеріал має опосередковане відношення до теми дослідження	Висновки є нелогічними або недостатньо обґрунтованими	У ключових положеннях відчувається нестача інформації, що необхідна для поточення висновків	Дослідження має непослідовність у викладі теми

Для здобувачів заочної форми навчання при розрахунку використовується коефіцієнт 1,7

Критерії оцінювання творчих завдань:

4 бали - здобувач у повному обсязі володіє матеріалом, вільно та аргументовано його презентує, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову, додаткову літературу та інформаційні ресурси, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження;

2-3 бали - в цілому володіє матеріалом, але може не вистачати аргументації в поясненнях, не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну літературу, наявні неточності;

0-1 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповідях чи в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань самостійної роботи.

Для здобувачів заочної форми навчання при розрахунку використовується коефіцієнт 1,6

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів підсумкового (семестрового) контролю, є такі:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих нормативних джерелах, вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;
- вміння аналізувати достовірність отриманих результатів.

9. Особливості набору балів за видами навчальної діяльності здобувача для кожної форми здобуття освіти та форми підсумкового (семестрового) контролю.

Розподіл балів за темами занять для заліку

Поточне оцінювання та самостійна робота	Всього балів
---	--------------

Змістовний модуль 1			Змістовний модуль 2			За підс. зм. модулів / занять та СР
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	
12	12	18	18	18	22	
42 бал			58 балів			
Порогові бали						100
Загальна рейтингова оцінка						100

Розподіл балів за видами діяльності (денна форма навчання):

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів за семестр	Форма контролю
Робота на семінарському занятті	2	6	12	Залік
Підготовка доповідей, анотацій, рефератів	3	6	18	
Захист доповідей, проектів на занятті	3	6	18	
Підготовка презентацій	12	3	36	
Виконання творчих завдань	4	4	16	
Разом			100	
Розрахунок балу за залік :18+27+27+20+8 = 100				

Розподіл балів за видами діяльності (заочна форма навчання):

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів за семестр	Форма контролю
Робота на занятті	5	3	15	Залік
Підготовка доповідей, анотацій, рефератів	20	2	20	
Захист доповідей, рефератів на практичному занятті	20	2	20	
Підготовка презентацій	20	2	40	
Виконання творчих завдань	5	1	5	
Разом			100	
Розрахунок балу за залік :15+20+20+40+5 = 100				

9.3.Шкала оцінювання результатів підсумкового контролю, що використовується в Університеті

Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за національною шкалою		Значення оцінки
		для екзамену	для заліку	
A	90 - 100 балів	«відмінно»/ «excellent»	«зараховано»/«passed»	Відмінно - відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	80 - 89 балів	«добре»/ «good»		Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 - 79 балів			Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 - 74 балів	«задовільно»/ «satisfactorily»		Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 - 68 балів			Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	30-59 балів	«незадовільно»/ «unsatisfactory» (з можливістю повторного складання)	«не зараховано» / «failed»	Незадовільно - потрібно додатково працювати для отримання позитивної оцінки
F	1-29 балів	«незадовільно»/ «unsatisfactory» (з обов'язковим повторним курсом)		Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота з повторним вивченням курсу

10. Рекомендовані джерела інформації:

Основна література

1. Гриценко П. Ю., Руснак Н. О., Руснак Ю. М., Струк І. М. Г-858 Етнолінгвістика: українська мова: навч. посіб. / П. Ю. Гриценко, Н. О. Руснак, Ю. М. Руснак, І. М. Струк. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 432 с.

2. Купчишина В. Ч. Етнопсихологія : навчально-методичний посібник. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2021. 136 с.

3. Павленко В. М. Етнопсихологія : підручник / В. М. Павленко. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. – 448 с.

4. Тюрменко І. І., Буравченкова С. Б., Рудик П. А. Культурологія: теорія та історія культури. Навч. посіб. Видання 3-тє, перероб. та доп./За ред. І. І. Тюрменко. – Київ: Центр учбової літератури, 2010. – 370 с.

5. Чернякова О.В., Грицук О.В., Мельник В.В. Крос-культурна психологія: навчально- методичний посібник. Слов'янськ : ДДПУ, 2018. 185 с.

Додаткова:

6. Біла І.М. Українська життєстійкість як культурний феномен // Вчені записки: Зб. наук. праць Таврійського національного університету імені В.І.Вернадського Серія: Психологія. – Т. 37 (76), No 1, 2026, С. 1-11. https://psych.vernadskyjournals.in.ua/journal/1_2026/3.pdf

7. Біла І.М. Народні практики життєстійкості Соціально-психологічні ресурси особистості в екстремальних умовах : матеріали всеукраїнської науково практичної конференції 24 квітня 2026 року, Київ, 2026. <http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/view/274/8455/18960-1>

8. Осадча Л. Емоційний режим культури як інструмент формування колективної ідентичності. *Питання культурології*. 2025. № 46. С. 67–77. URL: <https://doi.org/10.31866/2410-1311.46.2025.348476>.

9. Berry, J., Poortinga, Y., Breugelmans S. Cross-Cultural Psychology research and applications, Matsumoto, D., Hwang, H. The Handbook of Culture and Psychology Publisher: Oxford University Press; 2nd edition, 2019, 880 p.

10. Petukhova O. I., Hovorun A. V. Cross-cultural communication barriers and their overcoming in the english-speaking environment. *Transcarpathian philological studies*. 2024. № 36. С. 182–186. URL: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2024.36.31>.

11. Pushonkova O., Bondar I., Afonin V. Visual dimensions of memory in the cultural-traumatic discourse: the artistic dimension. *Humanities science current issues*. 2026. Т. 2, № 96. С. 186–194. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/96-2-27>.

12. Shiraev, E., Levy, D. Cross-Cultural Psychology: Critical Thinking and Contemporary Applications, 6th Edition, 2016, 428 p.

Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека Національної бібліотеки України ім.В.І.Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>

2. Інститут психології імені Г.С. Костюка. Національної Академії педагогічних наук України. Режим доступу: <http://psychology-naes-ua.institute/>

**Питання для самоконтролю та контролю
рівня навчальних досягнень**

1. Місце кросс-культурної психології серед етнологічних та психологічних наук.
2. Предмет кросс-культурної психології.
3. Історія становлення кросс-культурної психології.
4. Сучасний стан кросс-культурної психології.
5. Сучасний стан кросс-культурної психології в Україні.
6. Псіхосоціокультурна проблема.
7. Поняття культури. Культура як регулятивна система.
8. Еволюційні корені культури.
9. Культурна єдність людства і міжкультурні відмінності.
10. Культурне розмаїття у сучасному світі та його причини.
11. Свідомість і культура.
12. Проблема культурного несвідомого.
13. Етнос і нація.
14. Етнічна самосвідомість як різновид групового свідомості.
15. Етнічна самосвідомість та її рівні.
16. Взаємодія особистості і культури.
17. Проблема соціальної та культурної ідентичності особистості.
18. Становлення й зміна етнічної ідентичності особистості.
19. Культурне несвідоме та його сутність.
20. «Я» і група у різних культурах.
21. Національна та громадянська ідентичність в умовах криз.
22. Проблема інтелекту у різних культурах.
23. Мова і соціальна категоризація у різних культурах.
24. Базові емоції та їх кросс-культурна універсальність.
25. Специфіка вираження емоцій у різних культурах.
26. Культурні особливості розпізнавання емоцій.
27. Культура і емпатія.
28. Культура і особливості прийняття рішень.
29. Культура і проблема суб'єктивного благополуччя.
30. Культура і психопатологія.
31. Особливості психологічного вимірювання культур.
32. Особливості адаптації психодіагностичного інструментарію в контексті різних культур.
33. Ціннісні відмінності у сучасному світі.
34. Проблема установки у кросс-культурній психології.
35. Стереотипи та забобони у кросс-культурному сприйнятті.
36. Міжкультурна дискримінація.
37. Каузальна атрибуція у різних культурах.
38. Соціальні та ціннісні уявлення у різних культурах.
39. Кросс-культурні відмінності в уявленнях про справедливість.

40. Індивідуалізм і колективізм.
41. Психологічні аспекти глобалізації.
42. Екологічна свідомість і культура.
43. Психологія етнічних міграцій та акультурація.
44. Міжкультурна комунікація в діловому середовищі.
45. Особливості економічної поведінки в різних культурах.
46. Культурні особливості сприйняття персонального простору.
47. Форми організації взаємодії з дітьми у різних культурах.
48. Когнітивний розвиток дитини у різних культурах.
49. Психологічні аспекти білінгвізму та мультилінгвізму.
50. Особливості контакту з клієнтами з різних культурних середовищ.
51. Проблема культурної компетентності психолога.